

ชื่อสมุนไพร รางจืด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Thunbergia*

laurifolia Lindl.

ชื่อสามัญ Laurel clockvine, Blue

trumpet vine

ชื่อท้องถิ่น รางเย็น คาย (ยะลา),

คูเหว่า (ปัตตานี),

ทิดพุด (นครศรีธรรมราช),

ย่าแย้ แอดแอด (เพชรบูรณ์),

น้ำนอง (สระบุรี), จออดิเออ ซั้งกะ

บั้งกะละ พอหน่อเตอ (กะเหรี่ยง

แม่ฮ่องสอน), กำลั้งข้างเผือก ยาเขียว เครือเขาเขียว ขอบชะนาง (ภาคกลาง)



ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ต้น เป็นไม้เลื้อยหรือไม้เถาที่มีเนื้อแข็ง ลำต้นหรือเถาจะกลมเป็นปล้อง สีเขียวสดหรือสีเขียวเข้ม ลำต้นไม่มีขนและไม่มีมือจับ อาศัยลำต้นในการพันรัดขึ้นไป รางจืดเป็นพืชในเขตร้อนและเขตอบอุ่นของทวีปเอเชีย ขึ้นได้ทั่วไปตามป่าดิบชื้นของประเทศไทยทั่วทุกภาค เจริญเติบโตเร็วมาก และขยายพันธุ์ด้วยวิธีการใช้เถาในการปักชำ

ใบ ใบเดี่ยวออกตรงข้ามกัน ลักษณะคล้ายรูปหัวใจหรือรูปใบขอบขนานหรือรูปไข่ โคนใบมนเว้า ปลายใบเรียวแหลม ใบกว้างประมาณ 4-7 เซนติเมตร และยาวประมาณ 8-14 เซนติเมตร มีเส้น 3 เส้นออกจากโคนใบ

ดอก ออกเป็นช่อห้อยลงมาตามซอกใบ ช่อละ 3-4 ดอก ดอกมีสีม่วงอมฟ้า มีใบประดับสีเขียวประแดง กลีบเลี้ยงรูปจาน ดอกเป็นรูปแตรสั้น โคนกลีบดอกมีสีเหลืองอ่อน โคนดอกเป็นหลอดกรวยยาวประมาณ 1 เซนติเมตร เชื่อมติดกันเป็นหลอด และมีน้ำหวานบรรจุอยู่ภายในหลอด กลีบดอกมีปลายแยกเป็น 5 กลีบ มีเกสรตัวผู้ 4 อัน

ผล ฝักกลม ปลายเป็นจะงอย เมื่อแก่จะแตกออกเป็น 2 ซีก

การนำไปใช้ประโยชน์

รางจืด มีความปลอดภัยสูงมากชนิดหนึ่ง สามารถรับประทานยอดอ่อนและดอกอ่อนเป็นผักได้ โดยการลวกหรือนำไปแกงได้เหมือนกับผักพื้นบ้านทั่วไป นอกจากนี้ยังนิยมนำน้ำหวานจากดอกรางจืด โดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ จากใบรางจืดทำได้โดยนำมาหั่นเป็นฝอย ตากลมให้แห้งแล้วนำมาชงกับน้ำร้อนดื่มแทนชาได้ ในปัจจุบันมีการนำสมุนไพรรางจืดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ แคปซูลรางจืดหรือรางจืดแคปซูล เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการรับประทาน การปลูกรางจืดนอกจากจะใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพรแล้ว ก็ยังนิยมปลูกไว้เพื่อชมดอก และช่วยบังแสงแดดทำให้เกิดร่มเงา

สรรพคุณทางยา

1. รากและเถารับประทานเป็นยาแก้ร้อนในและกระหายน้ำ
2. ใบและรากใช้ปรุงเป็นยาถอนพิษไข้
3. ใบและรากมีสรรพคุณใช้เป็นยาพอกบาดแผล
4. ใบและรากช่วยบรรเทาอาการผื่นแพ้
5. ใบและรากแก้พิษจากสัตว์และพืชที่เป็นพิษ
6. มีฤทธิ์ต้านมะเร็ง
7. ใบและรากมีฤทธิ์ช่วยลดเล็กลูกยาบ้า
8. ใบและรากเป็นยาพอกบาดแผล น้ำร้อนลวก ไฟไหม้
9. น้ำต้มจากใบแก้โรคเบาหวาน

เอกสารอ้างอิง

เมตไทย. (2563) รากจืด. สืบค้น 19 มีนาคม 2565, จาก <https://medthai.com/รากจืด/>